

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyiltér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, április 26.

Mai számunk több közleményel:

Vezércikk: A berlini út.
Kérvények és interpellációk.
A transzáli háború.
Támadások Goldis ellen.
Aradi mozgalom a hazai iparért.
Választási étlap.
A cigánybáró.
Transzválból hazakerült nagyváradi fiú.
Gyilkossággal vádolt szigorló orvos.
A zárt szoba titka.
A Kammont bezárták.
Három vonat alatt.
Tárcza: A kicsike. Irta: Strindberg Gusztáv.
Csarnok: A csunya Euthym. Irta: Papp D.

A berlini út.

Arad, április 25.

Állandó érdeklődés s többé-kevésbé alapos megbeszélés kíséri úgy a belföldi, mint a világsajtóban királyunk berlini császárlátogató utját; annál is inkább, mivel ebben nem kevésbé fontos politikai aktust látnak mindenütt, amit megerősíteni látszik az, hogy úgy a külügyminiszter, mint a vezérkar főnöke elkísérik ő felségét.

Már magában az is, hogy két szövetséges uralkodó a köztük fennálló bizalmas és barátságos viszonyt ily gondosan ápolja, nagy politikai jelentőséggel bír. Biztosra vehető, hogy Berlinben nevezetes

politikai és katonai kérdések is előkerülnek, és pedig hadügyi és hadi tengerészeti kérdéseink az utóbbiak között első sorban. Német szövetségünk alapos belátása folytán újabb a hadi tengerészeti szaporítását helyezte a közös kormány előtérbe, de a monarchia mindkét kormánya ellenszegült a törekvésnek.

Másfelől igaz és nem tagadható, hogy a Balkán félszigeten, különösen Bulgáriában észlelhető nyugtalanság kívánatosá teszi, hogy a két uralkodó s külügyi tanácsadói behatóbb és fesztelenebb módon kicserélhessék egymással nézeteiket, mint ez a diplomáciai jegyzékek merevebb formái közt lehetséges volna, ámbátor az aggodalom, mintha a király berlini útja bizonyos értelemben sakkhuzás akarna lenni az orosz politika egynemely újabb keletű lépései ellen, tárgyaltalan. A Balkán félszigetre vonatkozó nyugtalanító hírek ugyan feltűnő makacssággal ujulnak meg, de mindinkább világos ezeknek célzatosága.

Oroszország mostanság erősen visszaszorítja az angol befolyást Perzsiában, Kis-Ázsiában és az egész keleten s ez ellen az angol kormány az adott viszonyok közt nem tehet semmit. Érdekében állana tehát ellentétbe hozni Ausztria-Magyarországot Oroszországgal, ami azonban aligha fog sikerülni, mert monarchiánknak Oroszországgal 1897-ben létesített egyetértése

a balkán-félszigeti állapotok sértetlen fentartására nézve ma is fennáll s Oroszországnak nincs is érdekében a monarchiánkkal való jó viszonyt megbolygatni.

Az a hír, hogy Bulgária függetlenné és királysággá akarná magát proklamálni, nem való. Nem is kétséges azonban, hogy Bulgária tökéletesen Oroszország védszárnyai alá adja magát s önként kínálkozik, hogy előőrse lesz a Balkán-félszigeten, melynek elfoglalása Oroszország nagy vágyai közé tartozik, mert Konstantinápoly és az összes orthodox vallás követői hatalmába jutnak.

Bulgária végtelen pénzügyi zavaraiiban is Oroszországhoz fordult. A csár kormánya Kobeka orosz pénzügyi tanácsost küldte Szófiába, hogy szemével lássa, mit lehet tenni és mily föltételek mellett lehetne kölcsönt szerezni. Viszont a bolgár kormány Paprikov hadügyminisztert küldte Pétervárra olyan forma ajánlattal, hogy a bolgár hadsereg tisztjeit ott nevelteti, természetesen orosz költségen.

A bolgár hadügyminiszter Péterváron, az orosz pénzügyi tanácsos Szófiában tehát elég nevezetes dolgokat intéznek. Az is bizonyos azonban, hogy I. Ferencz József és II. Vilmos találkozása s megállapodása a világbéke szilárd bástya köveit rakja le, minden újabb s nem várt fölfordítási szándék ellenében is.

(M—d)

TÁRCZA.

A kicsike.

Irta: Strindberg Gusztáv.

Kicsike volt az én barátom, törpe és pupos. Származása homályos, mint a külvárosi zugutcák népeé. Ifjusága meglehetősen szomorú volt: már korán inasnak adták egy mázolóhoz. Előbb ajtókat és ablakokat festett, aztán czimtblákat, végül lépcsőházakba festett tájképeket. Egy napon a muzeumba tévedt, a hol jobbnál jobb tájképeket látott. Könnyen érthető, hogy uram lett keblében a vágy, szintén ilyeneket festeni vászonra és magának hirt-nevet szerezni. Hazament és egy tenyérnyi vászonra azonnal festett egy szép tájképet, mikor készen volt megmutatni annak az öreg urnak, ki vele egyházban fent az emeleten lakott, és szintén festett műkedvelésből.

Az öreg ur szánalmat érzett a kis nyomorék iránt és elhatározta, hogy segít rajta. Adott neki festéket, ecsetet és megtanította az apróbb fogásokra; aztán bemutatta barátainak, a tanároknak és besegítette az akadémiába. Teljesen lekötötte magát a kicsike jövője iránt, hitte, hogy becsületet fog vele vallani. Emil — ez volt neve a törpének — ilyen módon nagy előnyben volt társaival szemben, kiknek maguknak kellett küzdeniök és kik az ő előnyét nem is becsülték sokra.

— Támogatják őt, — volt a véleményük.
— Ne művészetet úgy, mikor az ember tegezheti a tanárokat, — mondták mások.
De Emil úgy tett, mint aki messze tulszár-

nyalja valamennyit. Fel s lejárt a tanteremben és kritizált.

Belekotnyeleskedett a nagyobbak és idősebbek munkájába és ha azok néha-néha úgy alaposan odafeleltek neki, akkor megfogta a fülüket. Előbb csak tréfásan, később komolyan is. A nagyok nem merték őt viszont bántalmazni, meg a szívük is tiltakozott az ellen, hogy kezemet emeljenek egy nyomorékra.

Lassankint despota lett a kis Emill-Jótevői szalonjában behelyezkedett a zsöllyébe és gúnyos megjegyzéseket kockáztatott a festőkről. És mert senkinek sem volt szíve hozzá, hogy rendreutasítsa a ficzkót, hát csak nevettek gonoszkodását. Hanem így megszokta, hogy mindent megmondjon, ami éppen a nyelvére került és annyira kiművelte csacsckaságát, hogy idővel szellemesnek látszott, sőt valóban az is lett.

Mikor a tanárait vette a gúny nyilával célba, — ezek bosszankodtak. Dehát ki törődne komolyan azzal, a mit egy ilyen liliputi fecseg!

Meczenást keresett Emil, ki lehetővé tegye neki, hogy külföldre utazhasson. Meglehetősen hamar talált is, egy-két hét múlva már Páris egyik jobb műtermében ült a törpe.

Könnyen élt és gondtalanul: — úgy ruházkodott, mint egy kis bolond, pártfogásba vette a társait, és küldött haza új francia izlésű tájképeket. Jótevői meg is vették, vagy szereztek neki vevőt, mert mindig akadt jólkü ember, a ki segíteni akarta a kicsikét.

Érdekes alakja lett Párisnak. A kávéházban övé lett a legjobb hely és a szó. A szó övé is maradt, mert ő ehhez hozzá szokott, és mert mindenki félt az éles nyelvétől. Az utcán azzal tüntetett, hogy rendesen egy hórihorgos társával sétált, a kinek ő nyújtotta karját, hogy az belé kapaszkodjék. Az emberek nevettek rajta, ha látták, de önkéntelenül is vonzódtak hozzá. Az asszonyok nevettek rajta, ha közelükbe férközött és térdőkre ültették őt, mint az ölbéli gyermekeket, de később meg is szerették.

Hódított minden vonalon. Ő persze azt hitte, hogy személyi tulajdonai révén. Persze csak a szív titkos ösztöne, a szánalom hajlította feléje az embereket. Így nőtte ki magát személyiséggé. Sőt tekintélyivé. Mindenkinek a nyakára tudott ülni. Miveletlen és tudatlan, de egy nagy dolgot tudott, amit kevesen tudnak; hallgatni a kellő perczen ha arról szólnak, a mihez ő nem ért. De ezt a hallgatást úgy rendezte el, mintha pusztán közöny indítaná rá; végül aztán megszólalt, hogy új formában elmondja azt, a mit éppen az imént másoktól hallott. Így tett szert a sokoldalúság hírnevére.

Egyszer csak eszébe jut, hogy Velenczébe kellene mennie tanulmányútra. Jótevői tombolát rendeztek javára és a kicsike leutazott a lagunák városába.

A Grande Canale partján bérelt műtermet, gondolat tartott es játszott a nagy urat. Furcsa kép volt az, mikor az a parányi ember talpig érő kabátban, vörös selyem nyakraválóban, szalmasárga keztyűvel, póznaszerű séta-

Lukács László pénzügyminiszter kéri, hogy a Visontainak adandó választ elhalasztás, mert az interpelláló nem jelenhetett meg. Elhalasztják.

A Boda Vilmosnak adott választ a Ház tudomásul veszi.

TÁVIRATOK.

Az új államtitkár.

Budapest, április 25. (Saját tud. táv.) Az új kereskedelmi államtitkárt már a legközelebbi napokban kinevezik. Hír szerint ez nem politikai személyiség lesz.

Az örmények.

Konstantinápoly, április 25. (Saj. tud. táv.) Az Egyesült-Államok követsége épp most kapta azt az értesítést, hogy a szultán iradét bocsájtott ki, mely megengedi az örmény zavargások idején leégett karputi protestáns hittérítő-intézetek felépítését és a boszporusi amerikai Eobert College kibővítését.

Hakiariban, a vani vilajetben, 400 örmény áttért az izlamra, állítólag azért, hogy megmeneküljön az adóbehajtás körül előforduló visszaélésektől.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 25.

Roberts lord tábornokai tisztogatják a jobboldali szárnyakon az utat. Nehezen megy ez a dolog, pedig, mint a mód felett zavaros táviratokból ki lehet venni, a burok önkényt hagyják oda eddig elfoglalt pozícióikat. Ugy látszik, feljebb akarják csalogatni az angol kolosszust olyan terepre, mely a burok akciójának jobban megfelel.

A helyzet ma ez: Roberts lord erősen megcsappant seregével még mindig oda van szegezve Blodfonteinhez. Mozdulna, de nem bír, mert csapatainak jobb szárnyát állandóan veri az ellenség. Maxwell dandára egész a Modderig felhaladt már északkeleti irányban. A vízműveknél Hamilton gyönyörködik az elrontott gépekben. Polecarew és French is mentek előre valamit. E szerint Bloemfonteintől északon fel a Modderig vagy 40 kilométernyire, s e két pont közt keletre mintegy 15—20 kilométer területen már nincsen bur. Ma legalább nincs.

Igen ám, de ott van De Wetsdorp, a melylyel a szerencsétlen Rundle tábornok nem tudott boldogulni. Wepener körül is egyre bonyolultabb lesz a helyzet. Roberts lord tehát, ha akar sem bír egyhamar mozdulni, a buroknak pedig még mindig kedvez a szerencse.

Jelentik ugyan, hogy állítólag egy angol csapat már bevonult De Wetsdorpba, de ez még megerősítésre vár.

Egyébként Londonból ma ismét egy bur tábornok halálát jelentik: Meyer Lukácsét. Ezt a hirt is laurenzo-marquesi távirat hozza, — tehát ismét úgy hazudik, mint a minap, mikor De Wett halálát jelentette.

Mai távirataink a következők:

London, április 25.

Feladták éjjel 12 óra 12 perczkor, ideérkezett reggel 2 óra 10 perczkor. Roberts lord táviratozza Bloemfonteinből tegnapi kelettel:

Brabant és Hart tegnap megkerültek az ellenség hadállását, a mely meg akarta akadályozni az észak felé való előnyomulást és heliograffal összeköttetésbe léptek Dalgety-vel, a ki azt jelentette, hogy mindnyájan jól vannak. Brabant és Hart vesztesége tegnap és vasárnap 14 sebesült volt. Tegnap délután egy órakor Wepenerrel délre körülbelül 8 mérföldnyire állottak.

A Polecarew vezetése alatt álló 11. hadosztály és French tábornok két lovasdandára tegnap délután komolyabb harc nélkül Tweede-Gelukba ért és heliografikus összeköttetésbe lépett Rundle tábornokkal.

Hamilton tegnap lovasított gyalogsággal elfoglalta a sannahsposti vízművet. Minthogy az ellenség a szomszéd dombokat meglehetősen nagy haderővel tartja megszállva, Hamilton támogatására kiküldték a 9. hadosztályt.

Maxwell dandára tegnap kelet felé nyomult előre és veszteség nélkül elfoglalta azokat a hegyeket, a melyek a Modder folyónak Krantzakraal mellett lévő hidját dominálják. Ez a hid nagyon fontos pont, mert a burok a múlt héten sokat használták.

London, április 25.

A Reuter-ügynökség jelenti Maszeruból tegnapi kelettel: A burok ma reggel négy ágyu fedezete alatt kemény támadást intéztek Dalgety hadállásának északi részére. Az angolok visszaverték a támadást, mire a burok a sikágra vonultak, a honnan több órán át puska-tüzeltést folytattak nagy távolságról. Dewetsdorp felől ismét ágyuzás hallatszott, de semmi sem vall arra, hogy az angol hadak ma előbbre jutottak.

London, április 25.

A Standard jelenti Bushmanskopból 22-iki kelettel, hogy az előtte való nap megvert burok száma körülbelül 2000 volt. Ugyanez a lap jelenti Bloemfonteinből tegnapi kelettel, hogy a burok a vízművekhez kiküldött angol csapatokat két kis ágyuval bombázták. A vízműveket annyiban rongálták meg, hogy egyes gépalkatrészeket elhordtak. Hír szerint a délkeleten emelkedő hegyeken 3000 bur van összevonva.

London, április 24.

A Daily News-nak jelentik Lourenzó-Marquezból tegnapelőtti kelettel: Az amerikai ambulancia szombaton visszament Amerikába, mert nem volt megelegedve a burok bánásmódjával. Hír szerint a pretóriai dinamitgyár alkalmazottjai, a kik már fél esztendeje nem kaptak bért, abbahagyták a munkát. Híre jár továbbá, hogy Meyer Lukács tábornok elesett.

London, április 25.

A transzváli hadjárat harmadik része komolyan megkezdődött. Roberts lord öt hadosztályt mozgósított a harctéren, hogy a Wepener körüli burokat bekerítse. Az öt hadosztály így oszlik meg: Brabant tábornok vezetése alatt 6000 ember, Rundle tábornokkal 8000, Polecarew-vel 9500, Hamilton és Coleville hadosztálya 15,000 ember, azonkívül két hadosztály 15,000 emberrel. A Wepener körüli bur haderőt 10,000 főre becsülik. Roberts lordnak az a terve, a hogy a burokat bekerítse, elzárja a natáli szorosokat s aztán akadálytalanul megkezdje az előnyomulást.

London, április 25.

Roberts lord jelenti Bloemfonteinből mai kelettel: Cherniside tábornok De Wetsdorpba minden ellenállás nélkül bevonult.

Támadások Goldis ellen.

Arad, április 25.

Goldis József püspökké történt megválasztása óta a román tulzók és egynéhány magyar lap részéről folytonos és kiméletlen támadásoknak van kitéve. Ezek a támadók most sem békültek meg azzal, hogy az aradi román püspöki székben egy kipróbált hazafi, régi magyar barát és a szabadelvű párt őszinte híve ül.

E támadások — habár ellentétes irányúnak látszanak — mégis közös eredetűek, mert a politikai és egyházi vezető körök bizalmatlanságát akarják felkelteni Goldis ellen és így az egyházmegyében hazafias munkásságát meg-hiusítani.

Az áskálódásra rájöttek.

Goldis ellenségei a magyar lapokban tüzönként tüntetik fel; ugyancsak ezen ellenségei a könnyen hívő román publikum részére teleírják a szebeni „Tribuna“ és temesvári „Controla“ hasábjait, — a mely dr. Gáll József főrenditagság lapja, — hogy Goldis és párthívei feláldozták a román nemzeti ügyet és a magyarok karjába vetették magukat.

A román publikumnak beadott maszlagot a magyar olvasó közönség nem ismerve, könnyen megrendülhet bizalma a hazai gör. kel. román egyház leghazafiasabb főpapja ellen is — egyoldalú és czéltudatos kötelezmények révén.

A említett két román emigy ir Goldis püspökről saját olvasói részére:

„Ha összehasonlítjuk egyházmegyénk vezetését a régi — (Metianu alatt) és az új rendszer (Goldis) alatt, elszomorodott szívvel tapasztaljuk, hogy különösen nemzeti tekintetből 50 százalékos visszaesést mutat.

Mladin Miklós megyei első aljegyző a buttyini kerületben a zsinati képviseleti tagságra Goldis püspök jelöltje, szép egyházi constitutia, mikor a megyei közigazgatás ismert módszerével beleavatkozik a felekezeti választásokba. Ime, alispán ur, mily szolgálóknak vannak! Vigyázzon mert ezeknek az eljárásáért ön felelős!”

Mladin Miklós eddig jó volt zsinati tagnak, hanem most, hogy Goldis tisztelői közé tartozik a román lapokban nagy magyarnak tüntetik, és a járásban korteskednek ellene, mert közigazgatási hivatalnok.

Az „Egyetértés“ és „Magyar Szó“-ban cikkező magyarbarátok, mint Goldis ellenfelei a szebeni Tribuna-ban, azt is bünyül rójják fel az aradi püspököknek, hogy a télen adott „barátságos ebéd“ alkalmával a magyar társadalom főbb és kiváló tagjait is meghívta és ezek között voltak az aradi ujságírók is.

Ezen cikkeket a Tribuna és Controla-ban dr. Popescu Tivadar, helybeli ügyvéd, Metianu érsek unokája írta, akit dr. Popa György sebesi szolgabíró sértő cikkei miatt provokált.

Aradi mozgalom a hazai iparért.

— Indítvány a Nemzeti Szövetséghez. —

Arad, április 25.

A hazai ipar pártolása az utóbbi időben élénk lendületet vett. Ez a pártolás inkább csak a papiroson létezik még: ujságokban, könyvekben. A kormány részéről is megindult az akció, ugylátszik a közönség vérebe is át kezd menni a dolog.

E hazafias czél megvalósulását igyekszik előmozdítani az a lelkes indítvány, melyet Sztójka József, az aradi Nemzeti Szövetség titkára adott be a szövetség igazgatóságához. Meggyőző hangon érvel szépen megírt bevezetésében a magyar ipar mellett, majd előterjeszti indítványát, mely két részből áll.

Az első rész a hazai iparcikkek és termékek forrásainak kipuhatólóságát, az erre vonatkozó adatok lelkiismeretes összegyűjtését és közzétételét; — az azokból állandó és rendszeres minta gyűjtemények összeállítását, írásban és szemléltető alakban alkalmas helyen való elhelyezését kívánja. A második rész a hazai iparcikkek és termékek érdekében megindítandó társadalmi munkásság és a fogyasztó közönség megteremtése, nevelése — továbbá az eszmének miként terjesztése, annak pártolása és állandó támogatása körüli teendőkről szól.

Az indítvány részleteiben a következők:

1. Mondja ki a „Nemzeti Szövetség“ általánosságban, hogy társadalmi uton minden lehető elkövet arra nézve, hogy a hazai közönséget a külföldivel versenyképes hazai iparcikkek és termékek vásárlására megnyerje.

2. E végből megkeresi első sorban a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy az erre hivatott állami és ipari tényezőktől adatokat szerezzenek és szolgáltatassanak egy a hazai iparcikkek és termékek forrásait és beszerzési feltételeit feltüntető lajstrom összeállítására, esetleg ha már ilyen megjelent volna, a nagyközönség minden rétegében a legszeleesebb arányokban leendő terjesztés végett.

3. Állandó és nyílt helyiséget bérel és tart fenn, szükséghez képest mindazon városokban, ahol a szövetség megalakult, a melyben szemléltető alakban összegyűjti és kiállítja az ár, előállítási hely, termelő képesség, esetleg a fizetési feltételek feltüntetésével mindazon hazai versenyképes ipartermékeket, a melyek a cél érdekében eredményteljes forgalomba hozhatók.

Tekintettel azonban arra, hogy egy ilyen állandó, mondhatni kiállítási jelleggel bíró minta gyűjtemény szervezése és fentartása nagyobb és állandó anyagi áldozatokat kíván, indítványozom, hogy központi igazgatóságunk útján keressük meg a nagym. kir. kereskedelemügyi miniszteriumot, hogy ezen cél keretében a szövetség ez irányú működését anyagilag legalább részben támogassa.

Mondja ki továbbá a szövetség, hogy a fejleményekhez képest esetleg a kormány hozzájárulásával ezen iparcikkekkel évente nagyobb szabású vándor kiállítás megtartása végett tesz lépéseket.

4. Hívja fel a szövetség központi igazgatósága útján a hazai kereskedelmi és iparosoztályt arra, hogy raktáron tartott és előállítani képes hazai áru-termékeket úgy a központba, mint a vidéki szövetségek igazgatóságaihoz bejelentse, ezzel szemben mondja ki az igazgatóság, hogy szövetségi közlönyeiben, egyéb hivatalos kiadmányaiban, nyomtatványain, borítékjainak hátlapjain mindazon — és mindenkör — a helyi kereskedőket és iparosokat a kik hazai gyártmányu ipartermékeket árulnak és előállítanak, a nagyközönségnek ajánlani fogja.

5. Keresse meg a szövetség igazgatósága úgy az összes, valamint Aradváros és Arad megye törvényhatóságát, hogy összes háztartási és irodai kellekeit, kizárólag hazai termelőktől, iparosoktól és ipartelepekből szerezze be.

Ugyancsak intézzen hasonló szellemű megkeresést a szövetség valamennyi állami főgymnazium, reáliskola és tanítóképződe igazgatóihoz, valamint Aradváros iskolaszékhéhez, az Aradvidéki tanítóegyesület és az aradi tantestülethez arra vonatkozólag, hogy ezen mozgalom sikere érdekében közreműködjenek és pedig első sorban határozzák el, hogy a vezetésök alatt álló tanintézetek szükségleteit kizárólag hazai termékek által fedezendik, másodsor szőlítsák fel a tanuló ifjúságot, hogy szükséges író- és tanszereik beszerzése alkalmával kifejezetten hazai gyártmányt követeljenek.

Vállalják el a tantestületek és tanegyesületek vezetői, hogy a szövetség által rendelkezésükre bocsájtott nyomtatványokat, a melyeken a hazai ipar termékek egyes beszerzési forrásainak felsorolásán kívül, péld ilyen jelmondatok volnának: „Csak hazait vásároljunk“ — „Hazai gyártmány a legjobb“ a tanuló ifjúság közötti szétosztás és a legszeleesebb körben leendő terjesztés céljából, kiösszák.

Végül keresse meg a szövetség a helybeli és megyei olvasó, közművelődési, jótékonyági, társadalmi egyletek és különböző asztaltársasá-

gok elnökeit, hogy a vezetésök alatt álló testületekben indítványom tárgyalását napirendre tűzzék, azt elfogadják és annak keresztül vitelében a szövetséget gyakorlatilag is támogassák.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Kapitánykisasszony, vigjáték.
Péntek: Kapitánykisasszony, vigjáték.
Szombat: Kaszárnyában, bohózat.
Vasárnap: Délután: A kornevilléi harangok, operette. Este: Kaszárnyában, bohózat.

* A pótszezon. Minden hely szabad a színházban az e hó végéig tartó téli évadban. A bérletes 180-ik előadás ma volt, holnap már A kapitány kisasszony énekes vigjáték bérleten kívül kerül színre. Ez valamint, a hátralévő pár előadás, annál élvezetesebb lesz, mert az oly jól megerősödött drámai ensemble legkiválóbb tagjai vesznek bennük részt.

* Egy szegény ifju története szórakoztatta ma kellemesen a közönséget. A szereplők mindannyian parkodtak a legjobbat nyújtani, mely iparkodásukért zajos tapsokat arattak. Annyal Ilka, Harmath Józsa egyéniségüknek megfelelő szerepükben kiválóan jöttek ki. Igen ügyesen játszott Kalocsa Róza, ki a kaczer nevelő szerepében ép oly jellegzetesen alakított, mint Magdában az öreg Gyömbérné szerepében, ezáltal megmutatva, hogy a legkülönbözőbb szerepekben egyformán otthonos. Bácsné és Tolnainé tőlük szokott tökéletességgel játszottak. A férfiszereplők közül Bács, Mezey, László, Palágyi és Czákó bizonyosságát adták magasabb hivatottságuknak. A mai előadással véget ért a bérlet és ezzel formászerint a téli évad befejezéséhez ért. A még következő néhány előadás áthidalja a téli és az első nyári évad közti időt.

* Felhő Rózi betegágyából teljesen felépült és legközelebb már látható lesz az utcán. A színpadon a közönség, mely öt hosszú ideig igazán nélkülözött, csak június első napjaiban fogja üdvözölhetni.

* Déri Jenő tanulmányuton. Azokból a kritikákból, melyekkel a fővárosi lapok Déri Jenőnek, mint szerződött tagnak, a m. kir. operában történt első felépését méltatták, érdekessé tartjuk pótlólag közölni a M-g alábbi sorait:

Déri Jenő, az aradi színház volt tagja, a kit a m. kir. operaház sikerült föllépései után a dalszínház tagjai sorába szerződöttetett, tegnap este lépett föl először szerződése keretében A bibliás ember Máttyás szerepében. Az új tenorista rokonzenves, érczes tenorja ezuttal is jelesen érvényesült és csak megerősített bennünket ama nézetünkben, a melynek már első debütje alkalmából kifejezést adtunk, hogy Dérinek fejlődésképes, becses hanganyaga van, a mely ha megfelelő izléssel és gyakorlattal párosul, úgy egy-két év múltán még erőssége is lehet ez a tehetséges énekes a dalszínháznak. Természetesen sokat kell tanulnia, sokat felednie és különösen arra kell törekednie, hogy a szöveg-kiemelésben levetkőzze azokat a modorosságokat, melyek a Bar Kochba motívumaira emlékeztetnek. Az előadást szép közönség hallgatta és zajosan megtapsolta az első fölönás szerelmi-kettősét, továbbá a nagy elbeszélést, a melyben a debutans igazán brillirozott. Dérin most valószínűleg hosszabb tanulmányuttra küldi az opera igazgatósága, a mi bizonyára nagy előnyére lesz a tehetséges művésznak.

* Ábrányiné Kassán. Ábrányiné-Wein Margit tegnap fejezte be vendégjátékát a kassai Nemzeti színházban, ahol háromszor lépett föl, mindig zsufolt házak előtt. Ábrányinét, aki különben is kedvence a kassai közönségnek, mind a három estén zajosan ünnepezték, különösen a Sulamith-előadáson, ahol a harmadik kép bravur-áriája után tizenhatszor tapsolták ki. A Cornedillei harangok és a Piros bugyelláris előadásán is tapsokkal és egész sereg virágbokrétaival árasztották el az ünnepezt művésznőt.

* A római király. Ily cím alatt adtak Berlinben ma egy öt felvonásos verses drámát, melynek szerzője Pfordten Ottó. A darab csúfosan megbukott. Tárnya nem nyugszik történeti alapon, dialogjai döcögösek, nyelvezete rozoga, jellemfestése gyerekes.

* A Dedek-féle Szentek Életéből megjelent a 9. és 10-ik füzet, amelyekkel a február havi szentek leírása van befejezve. A 9-ik füzet élén Benjumea remek képe: Barcellonai szent Eulália látható. A kitűnő reprodukció teljesen érvényre emeli a kvalitásokban és fényeffektusokban kiváló alkotást. A szűz keresztire feszített alakja magasan kiemelkedik a környezetből s könnyedségével szinte égbe emelkedni látszik. Az angyalok kedves kara, a vértanu gyermek-nővérének haragos duzzogása s az ítélet végrehajtásával megbizott római szenátor zavara, az érzelmek legkülönbözőbb változatait keltik a szemlélőben. A 10. füzet teljes képe Lanfranco Giovanninak, a Caracci-féle iskola tanítványainak s Correggio hívének egyik kevesebb ismert képét, Cortonai szent Margitot mutatja be. Az elragadtatót szűzet, ki előtt megjelenik az Ur Jézus alakja, angyalok tartják karjaikban, hogy a tulvilági fény és dicsőség elviselését reá nézve lehetőbbé tegyék. Lanfranco tudvalevőleg a merész távlat és az erős fény-színek nagy mestere. Jelen képe csodálatba ejt e mester tehetsége fölött, de egyuttal közvetlenül s nagy erővel hat a szívre és kedélyre. A szövegképek közül kiemelendők: szent Cyrill és Method, szent Konrad, szent Aladár, domiani szent Péter, Walburga apátné és szent Géza orvosnak nagyobb részt régi fametszetek után készült képei. A legmelegebben ajánljuk a gyönyörűen megírt, remekül illusztrált művet olvasóinknak. Kapható minden könyvkereskedésben.

Választási étlap.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 25.

A mily fontos tárgy, lefolyásra nézve épp oly derült volt a képviselőház mai ülésének az a vitája, mely a választási fuvardíjak körül forgott. A szóharcot Komárom megye felirata indította meg. Azt kéri a komáromiak, szüntesse meg a törvényhozás a fuvardíjakat, mert azok csak az etetés-itatást honosítják meg s bő alkalmul szolgálnak a választók megvesztegetésére.

Thaly Ferencz védte a kérvényt, Rátkay és Molnár János kontrázott neki, de Radocza János és Széll miniszterelnök ellenne mondtak annak, hogy a kuriai bíraskodás törvénye már az alkalmazása előtt módosíttassék.

Humort vegyített a vitába Buzáth Ferencz, aki indítványt adott be egy bizottság kiküldésére, megállapította a választási étlapot. Erre azután olyan viharos derűtség támadt, hogy Buzáth elröstellte magát és visszavonta indítványát.

A Ház sokáig állott e derűs jelenet hatása alatt. Csipkedték Buzáthot:

— Franczi, nem a néppárti galuskának akartál reklámot csinálni ezzel az indítványval?

Egyébként a vita így folyt le:

Komárom megye az 1899. XV. választási bíraskodási törvény 7. 8. és 9. §-ának törlését kívánja. A bizottság a kérvény irattárba tételét javasolta.

Thaly Ferencz pártolja a kérvényt, s követeli a kuriai bíraskodás szégyenparagrafusának, a fuvardíjról és az etetés-itatásról szólóknak törlését.

Nem járul hozzá ahhoz a felfogáshoz, hogy előbb várjuk meg a törvény alkalmazásának eredményeit. Ezt nem szabad tenni, mert így a vesztegetés lehetséges lesz a jövő választáson annál inkább, mert a kiadott utasítás is alkalmat ad a félreértésekre és visszaélésekre. Ezután már csak gazdag emberek jöhetnek majd a parlamentbe, a szegény előtt, bármily jeles, zárva lesznek a törvényhozás termei. Ellenindítványt ad be, hogy a Ház pártolón adjon ki a komáromi kérvényt a belügyminiszternek.

Radocza János a kérvényi bizottság elnöke: A bizottság azért javasolta az irattárba tételt, hogy ne adjon precedenst arra, hogy egy most meghozott, még ki sem próbált új törvény módosítását a bizottság is óhajtja. Meg van győződve, hogy a fuvardíjak dolgában egyes vármegyékben elkövetett hibákat a belügyminiszter utasítása orvosolni fogja. Kéri a bizottság javaslatának elfogadását.

Szell Kálmán miniszterelnök nem tartja kívánatosnak, hogy a törvényt már alkalmazása előtt módosítsák. Majd ha az élet, a prakszis igazolja, hogy egyes intézkedések nem válnak be, akkor lesz helyén gondoskodni a módosításról. A szóló a fuvardíjak dolgában igyekezett oda hatni, hogy a vesztegetés minden módja kizárassék és hogy az alkotandó új szabályrendeletekben ne löjjenek túl a célon a törvényhatóságok. Annak idején eléggé megvitatták a javaslatot, most a törvény módosításának nincs sem oka, sem ideje. Csatlakozik a bizottság javaslatához.

Molnár János pártolja a komárommegyei feliratot és csatlakozik Thaly ellenindítványához.

Rátkay László: Kívánja, hogy állapítsák meg határozottan, miben áll az a „szokásos eljárást.” A szokás mindenütt más, néhol a pezs-gőzés szokás. Tehát mi az a „szokásos“?

— Csak szabadelvű ételeket szabad enni! — szól közbe **Förster** Ottó élénk derűtség mellett.

Rátkay László: A törvénynek ezt a tévedését helyre kell igazítani. Csatlakozik az ellenindítványhoz.

Buzáth Ferencz: Indítványt nyújt be, hogy a Ház küldjön ki bizottságot a választási eljárásnak, illetve a választási étlapnak megállapítására. (Zajos derűtség.)

A Ház az ellenindítványok elvetésével a kérvényi bizottság javaslatát fogadja el.

Végül **Buzáth** Ferencz visszavonta indítványát s ezzel az érdekes vitatkozás véget ért.

A cigánybáró.

(Baky Gyula bűnpöre.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 25.

A kontinens egyik nagy hírű szélhámosának bűnügyét tárgyalta ma a budapesti büntető törvényszék **Oláh** András bíró elnöklete alatt. **Baky** Gyulának hívják ezt a hirhedt alakot, akit mint ügynököt nemcsak Budapesten ismernek, de ismerős az ő alakja Párisban, Nizzában, Mentonban, egy szóval a kontinens nevesebb városaiban is, ahol mint cigány impresszáriót ismerték.

Elegáns megjelenésű alak volt, előkelő jó modorral. Egyénisége mi sem jellemzi jobban annál, hogy intim baráti viszony fűzte őt mindenkor mindazon magyarokhoz, akik hazulról a büntető törvénykönyvvel való összeütközésük miatt bucsuzás nélkül mentek világra. Ezek között az ugynevezett „külföld magyarjai“ között barátai sorában tisztelte **Baky** Gyula a neves torontali nábobnak, **Lazarovics**-nak elzüllött Mihály nevű fiát is, aki abban az időtájtban, mikor **Baky** Párisban járt, még Franciaország fővárosában csavargott s élt a cigányok kegyelemkenyerén. **Lazarovics**-nak imponált **Baky** Gyula. Hízelt neki s az odavetett néhány frankért el is híresztelte róla, hogy **Baky** egy valóságos „cigánybáró.“

Két évvel ezelőtt **Lazarovics** közvetítésével **Baky** Gyula ismeretséget kötött egy dús gazdag, de előrehaladt korú francia grófnéval **Raim** Raymund grófnéval szül. **Halligon** Paulina **Elise** párisi magánzónóval. Ez az asszony in-

tim viszonyt folytatott addig **Ardelan** Francois-sal vagyis **Erdélyi** Náci cigányprimással, aki azonban meglehetősen gorombán viselkedett az élemedett korú grófnéval szemben. Eppen kapóra jött **Baky** Gyulának, s **Lazarovics** ismerve a grófné szakítási szándékát régi szeretőjével, sietett beajánlani a grófné kegyébe **Baky** Gyulát.

Hogy mentől biztosabb legyen a cigánybáró hódítása, előre elhíresztelte felüle a grófné előtt, hogy **Baky** Gyula befolyásos ember a bécsi udvarnál. Ezen jó beajánlás után a grófné tényleg akceptálta szeretőjéül **Baky** Gyulát. Ez aztán, felhasználva ezt a viszonyt, házasságot ígért az öreg grófnénak. Azt beszélte neki, hogy válófélben van feleségétől s a 9 év óta huzódó válásnak csakhamar sikeres eredménye lesz. Azt is elhitette az öreg asszonnyal, hogy alkuban van **Erzsébet** királyné **Steinsee** melletti birtokára. Ezek alatt az ürügyek alatt aztán 78,000 frankot csalt ki a grófnőtől.

Közel egy évig tartott már közöttük a viszony. A grófné, aki már gyermekei előtt is férje gyanánt mutatta be a deli'ermetii szélhámost, megunta végre a várakozást s erélyes hangon hívta fel **Bakyt** ígérete beváltására. A szélhámos himezett-hámozott s a grófné végre is belátta, hogy csalóval van dolga. A múlt év június 5-én felszólította **Bakyt**, hogy irjon alá egy elismervényt arról, hogy ő ravasz fondorlattal, házassági ígéret hangoztatásával csalt ki tőle 78,000 frankot. **Baky** sarokba szorítva azzal vágta ki magát, hogy ezt fölöslegesnek tartja, mert másnap a Hotel Terminusban „Sztrobko“ nevű birtokának eladási vételára fejében 240,000 frankhoz jut, ebből majd kiegyenlítő tartozását.

Az öreg grófné megegyszer bizott benne s hitt szavainak. **Baky** ezt arra használta fel, hogy bucsu nélkül odébbállott Párisból — megszökött. A grófné megtudta szökését, feljelentette a párisi törvényszéknél, amely in contumaciam 8 évi fogházra és 100 frank pénzbírságra ítélte **Bakyt**, a megszökött cigány bárót.

Baky Párisból egyenesen haza jött s itt-hon élte a világát. Ekkor történt egy másik kisebb jelentőségű affairje is, amelyet a fenti családi ügygyel ma együttesen tárgyaltak. — Egyik forró nyári napon kirándult **Baky** Téténybe, estefele visszajövet, midőn kiszállott a budafoki hajóról, egy kosár volt kezében, teli boros üvegekkel. **Gellért** Miklós pénzügyőr felszólította, mutassa meg mi van a kosárban. **Baky** ezt megtagadta s gazembernek titulálta a finánczot. E miatt meg becsületsértésért került vád alá.

A múlt szeptember havában **Baky** Gyulát a párisi törvényszék ítéletének bemutatása mellett a grófné a budapesti büntető törvényszéknél is feljelentette. A vizsgálat első aktusaként a cigánybáró a múlt év szeptember 30-án vizsgálati fogságba került. Azóta többször megkísérelt mindent, hogy kivágja magát a vád alól. Jelentkezésével nem ért célzt. A grófnéhoz intézett s a gyűjtőfogházból keltezett levelei is eredménytelenek maradtak.

Baky Gyula ma végre bírái előtt adott számot nagystylü csalásáról. — A tárgyaláson **Oláh** bíró elnökölt. A vádat dr. **Böhm** alügyész képviselte. Vádlottat **Edvi-llés** Károly védte. Magánpanaszos grófné képviseletében dr. **Brüll** Ignác volt jelen.

Baky a végtárgyaláson is szélhámos módon viselkedett s rendkívül sokat hazudott össze. Egész regény telnek ki azokból a kalandokból, amiket felsorolt.

A tanúk kihallgatása, a bizonyítási eljárás befejezése s a perbeszéd után késő este került ítéletre a sor. A törvényszék **Baky** Gyulát

csalás vétségeért két évi fogházra és az okozott kár megtérítésére ítélte. A vizsgálati fogság által hat hónapot kitöltöttek vetek. Egyelőre **Bakyt** szabadlábra helyezték.

Transzválból hazakerült nagyváradi fiú.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 25.

Egy magyar fiú érdekes és veszedelmes kalandjairól kapunk hírt Pólából, az odaváló tengerész-kórházból, ahol most a husz esztendő, világot látott ifju átlőtt mellel, keresztülfurt tüdővel fekszik. Angol golyó járta át a testét, a délafrikai háboruban harcolt még egy hónap előtt.

Az érdekes fiatalember ifjabb **Propper** N. János, kereskedelmi tengerész-kadét, **Propper** N. Jánosnak, a nagyváradi kereskedelmi akadémia igazgatójának fia. Utazó vágya, kalandszomja és bátor lelke egész fiatal korában a tengerész pályára vitte, s már többször bejárta a nagy oceánokat, többnyire vitorlás hajókon. Utoljára egy petreleumos hajóval járt Ausztrália körül. Másodkormányosa volt a hajónak, de egy viharos éjszaka eltűnt a hajóról. Akkor holt híre keletkezett s a családja meg is gyászolta.

De nem veszett el. A vihar lesodorta a hajóról, de reggel felé a habokkal küzdő legényt megmentették. Egy francia hajó vette fel, amely Délafrikának tartott. Ezt a kedvező alkalmat a kalandokra vágyó, merész ifju arra használta fel, hogy bur katonának csapjon fel.

A napokban aztán levél érkezett tőle, egy ismerőséhez s ebben a levélben ezeket írja:

Póla, április 25.

K. u. K. Marine-Spital No 54.

Elsőbben is boldog ünnepeket kívánok. Azután el szeretném mondani érdekes kalandjaimat és tapasztalataimat. De arra még nem vagyok képes. Nem tudok sokat írni. Négy hete fekszem itt a kórházban s egy csepp hiza, hogy be nem adtam a derekam. Lenn jártam Transzválban s a bur se regbe léptem. Az angolok keresztüllőtték a jobb tüdőmet. Huszonkilenc napig feküdtem Natálban, s onnan a konzul közbenjárására haza küldtek. Itt meg elfogtak, mint katonaszökevényt, mert már sor alá kellett volna jelentkezem. De felmentettek, mert a hajóról úgy se jöhettem volna hamarabb haza, s nem valószínű, hogy a katona-élet elől szöktem, hisz magamtól is katona lettem és háboruba mentem.

Hát még gyenge vagyok. Nem tudok többet írni. Ha újra talpra állok, sok érdekes dolgot fogok elmesélni.

iff. **Propper** N. János.

A bur hadseregben néhány száz magyar harcos van. Azt mondják vitézül, derekasan tartják magukat.

Hányan jönnek közülök vissza? És hányan átlőtt tüdővel?

Gyilkossággal vádolt szigorló orvos.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 25.

Szenzációs bűnperben hozott ma ítéletet három napig tartó végtárgyalás után a budapesti esküdtszék. A vádlottak: egy tisztességben megőszült újpesti divatárkereskedőnek a felesége, **Sonnenberg** Adolfné, továbbá ennek **Paula** leánya és rokonuk: **Ziegler** József szigorló orvos. Az öreg asszonyt és **Ziegler** a királyi ügyészség gyilkosság, a fiatal leányt gyermekölés büntetével vádolja.

Ziegler, mint afféle nyomorgó diák, míg egyetemi tanulmányait végezte, rokonuknál, a **Sonnenberg**-famiánál lakott Újpesten. Az ifju

szerelemi viszonyt kezdett a viruló szépségű házikisasszonnyal, a ki annál inkább hitt a csábitó szavának, mert azzal hitegette, hogy mi-helyest megszerzi az orvosi oklevelet, oltár elé vezeti. A leány bizott udvarlójában s ő, de öreg anyja is, szörnyen meglakolt azért.

Sonnenberg Paula a nyáron egy kis csecsemőnek adott életet s a családot ért szegényt lehetőleg titkolni igyekeztek. Látták azonban, hogy ez aligha lesz lehetséges. És erre Sonnenberg Adolfné, hogy mégis eltitkolja leánya szegyenét, elpusztította a csecsemőt s a mint a vád állítja a szörnyű tettről leánya, sőt a gyermeknek atyja, Ziegler szigorú orvos is tudott.

Az öreg asszony leánya törvénytelen gyermekét, röviddel a szülés után belegyömöszölte egy fazékba s aztán beledobta a Dunába. A dolog kitudódott s előbb Sonnenbergné s leányát, majd Ziegler Józsefet is elfogták Morva-Lászlón, a hol akkor atyjánál látogatóban volt s az utolsó vizsgára készült.

Sonnenbergné feketében jelent meg a tárgyaláson s a mint ma a vádlottak padján helyet foglalt, egy fogházör választotta el a leánytól, a ki szeméit lesütve, szegyenkezve ült a helyén. Kis távolságra tőlük ül Ziegler, szintén egy börtönörrel az oldalán.

A vádlottak persze tagadták a szörnyű tettet s azt állították, hogy a csecsemő holtan jött világra s csak azért dobták a vízbe, hogy a temetési költségektől megszabaduljanak.

Rendkívül heves jelenetek folytak le a három napos tárgyaláson. Főleg Sonnenberg Adolf volt elkeseredve a szigorú orvos ellen, a ki cserben hagyta leányát és kijelentette, hogy nem veszi el.

Érdekes volt Sonnenberg Adolfné viselkedése is. A szerencsétlen nő, hogy megmentsse a világ előtt leánya becsületét, azt állította, hogy a csecsemőt ő maga szülte. Mikor a holttest eldobásán rajtaérték, e vallomás alapján bevitték a Rókus-kórházba s ott úgy bántak el vele, a mint beteg asszonnyal szokás.

A mai tárgyalást délelőtt 10 órakor Zsitvay elnök nyitotta meg. Bemutatta Müller Kálmán dr.-nak, a Rókus kórház igazgatójának Sonnenberg Adolfnéra vonatkozó kórházi törzslapját. Ez igazolja, hogy a kórházban tudták már, hogy Sonnenberg Adolfné gyermekgyilkossággal van vádolva. A felolvasott betegfelvételi lap részletesen leírja Sonnenbergné állapotát.

Ezután a védbeszédre került a sor s Sonnenberg Adolfné képviselőjében Friedmann Bernát dr. beszélt elsőnek, a ki rendkívül fényes védőbeszédet mondott. Beszédét így fejezte be: Sonnenbergné annak a névtelen kis cseppségnek a nagymamája volt. A nagymama szeretete az anyai szeretettől ered, de annak hatványozott, eszményibb, tisztultabb formája. Ki fogadja védő karjaiba a szülők által eltaszított gyermeket? Nem-e rendesen a nagyszülő? És Sonnenbergné meghazudtolta volna ezen természeti törvényt? De másrészt Ziegler az újpesti kereskedő leányát nézve nem is lett volna rossz párti. És épen ez a gyermek — ha életben van, kényszerítette volna arra, hogy elvegye Paulát. Lelkem egész meggyőződésével merem kimondani, hogy mindezen körülmények egybevetése és mérlegelése után kizártnak tartom, hogy Sonnenberg Adolfné öltesse meg kis unokáját, aminthogy kizártnak tartom, hogy az almafán a gyilkos csomorika bogyója teremjen meg.

Azért tisztelettel kérem Önöket, esküdtbíró uraim, mentsék fel ezt a szerencsétlen asszonyt az alól a súlyos vád alól!

Ezután Ziegler József védelmére Visontai Soma dr. szólalt fel szintén nagy hatással.

Mikor az esküdtek visszavonultak meg-

hozni a verdiktet, a termet színig betöltő közönség nagy izgalomban várta a határozatot. Óriási meglepetést keltett az esküdtszék ítélete, a mely *mindhárom vádlottra felmentő volt.* A verdiktet két órai tanácskozás után *Nedeczky Tibor* este 8 órakor hirdette ki, mely után a törvényszék meghozta a felmentő ítéletet.

Sonnenbergné, sirva örömeiben, férje karján hagyta ott a törvényszéket, melynek oly sokáig lakója volt. Ziegler együtt távozott Sonnenberg Paulával s hír szerint most már el is fogja venni a szerencsétlen leányt.

Érdemesnek tartjuk megemlíteni, hogy a felmentő ítéletet a közönség *óriási éljenzéssel fogadta.* Az ügyész *nem felebbezett az ítélet ellen,* mire a tetszészaj még nagyobb erővel ismétlődik.

A zárt szoba titka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 25.

Egy *negyednapos öngyilkosságot* fedeztek fel ma Aradon. Negyedik napja feküdt szobájába bezárkózva a halott, anélkül, hogy ez idő alatt az öngyilkosságról tudott volna valaki. Az öngyilkos *Gerger Péter* 60 éves kádár, kinek nem közönséges története a következő:

A Határ-utca 9. számú házba, hol Gerger lakott, egy fiatal ember ma levelet hozott Monostorról, a hol a kádár felesége tartózkodik néhány nap óta. A lakók megmutatták Gerger lakását, melynek ajtaját azonban zárva találta a levél kézbesítője. A házbelieknek gyanusnak tűnt fel a dolog, miután az öreg kádárt hétfő óta nem látta senki.

Kinyitották a lakása ablakát, hogy benézzenek a szobába, honnan erős büz áradt feljűk, olyan, mintha valami *oszladozó holttest* lenne benn. Erre a rendőrségnél jelentést tettek, honnan megjelent *Murády Álmós* inspekciós rendőrhadnagy és kifeszítette az ajtót. Mikor a szobába hatoltak, megborzadva látták a lakók, hogy rossz sejtelmük nem volt alaptalan. Ott feküdt Gerger az ágyban *átlótt halántékkal,* mellette pedig revolvere hevert. Látszott rajta, hogy már napok óta van a holttest a szobában.

Az orvosi vizsgálat és a házbeliak vallomása alapján konstatálták, hogy hétfőn követte el az öngyilkosságot. Magára zárta az ajtót, azután valószínűleg éjjel, revolverével jobb halántékába lőtt. A lakók a lövés dőrejét nem hallották.

Hogy mi vitte végzetes tetteire, nem tudni. Azt hiszik, hogy betegsége miatt lett öngyilkossá. Ezt sejteti különben a feleségének levele is, mely az említett módon az öngyilkosság felfedezésére szolgált. Levelet, vagy bármi mást, ami magyarázatul szolgálna, nem hagyott hátra az öngyilkos.

A szomorú esetről telefonon értesítették az öngyilkos feleségét és fiát, ki Szentannán tanító. Gergerné ma este 11 órakor érkezett haza a temesvári vonattal.

A Kammont bezárták.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 25

Hosszu ideig híres nevezetessége volt a régi Budapestnek a *Kammon-kávéház.* A legelső politikusok, az író- és művészvilág kitűnő ségei ültek egykoron a díszes oszlopcsarnok törzsasztalai mellett s vitatták meg a napi eseményeket. A múlt idők tisztos emléke gyanánt maradt vissza a belvárosra ez a rozoga épület s amint kidőltek a régi idők híres, nagy emberei, úgy fogytak a Kammon vendégei s

lett mindig csendesebb és csendesebb az öreg kávéház.

Ma éjjel az utolsó pikkolót itták meg a Kammonban. Holnap reggel már üres lesz az oszlopcsarnokos terem és Budapest szegényebb egy nevezetességével.

Mérey Dezső, a kávéház jelenlegi tulajdonosa, nyomtatott levelet mellékel ma minden kapucziner mellé. A Kammon-kávéház gyászjelentése volt ez a kis papír. Elmondja benne a tulajdonos, hogy a kávéházat nem tartja többé üzemben, mert sok költséggel jár s nincs jövedelem hozzá. Eladni sem bírta másnak, így kénytelen a kávéházat bezárni s másutt próbálni szerencsét.

Azok a vendégek, kik a Kammon öreg helyiségeit megszokták, szomorúan csusztatták zsebre a nyomtatványt s gomolygó füstfelhőbe temetkezve beszélgettek a Kammon dicsőségéről, régi nagy híréről.

Az ötvenes években élte fénykorát a Kammon. A politikai világ elitje járt akkor oda, közöttük *Deák Ferencz,* *Tisza Kálmán* és mások. Napról-napra ott ült a „haza bölcse“ a maga megszokott asztalánál környezetével együtt, a kik fél világért el nem maradtak volna egyszer is a pikkolóról.

Akkor a kávéházat még maga a tulajdonos, *Kammon Frigyes* vitte. Mikor meghalt, neje vette át az üzletet, majd *Müller Edének* adta át. Ha változtak is a tulajdonosok, a Kammon-név mindig rajtamaradt változatlanul.

A nyolczvanas évek elején az antiszemita mozgalmak központja volt a Kammon. Itt ütötte fel *Verhovay Gyula* a hadiszállását, itt dörögte el izgató beszédét s innét intézte a haditervet, melylyel az utca népét fellovalta. Akkor mindig tömve volt a Kammon s az oszlopcsarnok asztalainál csak protekciós ember tudott helyet kapni. És itt állt *Wahrman Mór* a katonaság szuronya elé, mikor már komolyabbá kezdett válni a zendülés.

Utóbb letűnt a Kammon csillaga. Tíz éve, hogy *Mérey Dezső* vette át s egyre rosszabbul ment az öreg kávéház sorsa. Már a bevétel sem fedezte a kiadást. A környéken sok új, fényes kávéház keletkezett, ezekkel nem bírta a versenyt felvenni a Kammon s ma elérte a minden öregség közös vége: a csöndes kimulás.

HIREK.

— **A király Kolozsvárott.** Kolozsvár nagy ünnepre készül: az Erzsébet-lobogó felszentelésére s a kárpát-muzeum megnyitására. Ugyanakkor leplezik le *Mátyás király szobrát,* a mikor néprajzi felvonulást és élőképek bemutatását is tervbe vették. Az Erdélyi Kárpát Egyesület ma tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy *József Ágost* főherceget és nejét diszküldöttség útján fogják meghívni az ünnepségre, továbbá, hogy *József Ágost* főherceget külön is felkéri, hogy a király herceg viszont az egyesület nevében *Ő Felségét* az ünnepélyeken való részvétel érdekében, külön személyesen is meghívja. A *Mátyás-szobor* zseniális készítője, *Fadrusz János,* ma levelet irt Kolozsvár város tanácsának, melyben jelenti, hogy a szobor ez évi *szeptember hóra elkészül.* Arra kéri a várost, hogy a leleplezést csak a jövő év tavaszán tartsák meg, mert akkor nagyobb kilátás van arra, hogy az ünnepélyre a király is lejöjjön.

— **Nátatalussy Kornél,** kir. tanácsos, nagyvárad kir. tankerületi főigazgató Békésről Verseczre való útjában ma délután *Aradon* keresztül utazott. Az állomáson a két középiskola tanári testületének tagjai üdvözölték. A főigaz-

gató hosszabb szünet után, most folytatja hivatalos látogatásait. Mikor legutóbb Aradon időzött, megbetegedett s azóta sokáig gyöngékedett, míg néhány nap előtt számos tisztelői örömeire teljesen felépült s újra megkezdte látogató utját. A mai keresztülutazta alkalomával közölte, hogy *Aradon június első napjaiban lesznek az érettségi vizsgálatok és pedig 1-én és 2-án a főreáliskolában, 4., 5., és 6-án bezárólag a főgymnáziumban.*

— **Májusi ájtatosságok.** A minoriták aradi templomában az idén is megtartják a májusi ájtatosságokat, melyeket *Fehér Alfréd* lelkész rendez s melyek a város legelőkelőbb közönségét szokták egybegyűjteni a virágfakadás hónapjában. A Mária tiszteletére rendezendő ájtatosságok naponta délután 6 órakor kezdődnek. Kedden, csütörtökön és szombaton szónoklatokat fognak tartani. Az első héten közreműködnek: *Kedden* a vegyes kar és Vargháné-Irámfy Paula urnő. *Szerdán* Beles Felice urhölgy. *Csütörtökön* női kar zenekiséréssel és Steinitzer Jenny urhölgy. *Pénteken* Basdi Stefánia, Fürn-sinn Irén, Guttmann Ella, Hegyessy Gizella, Kwitschala Karolin és Pollák Terka urhölgyek. *Szombaton* Thomka Erzsike urhölgy, a gimnázium, reáliskola s a tanítóképző rom. kath. ifjúsága. *Vasárnap* Vincze Miklós ur.

Az egyes karéneket vezetik: Vargháné-Irámfy Paula tanárnő urnő, Schreyer Harry igazgató ur, Szeghő Sándor ur. A karénekekben *Vargáné-Irámfy Paula tanárnő urnő és Szeghő Sándor ur* vezetése mellett a következő urnők, urhölgyek és urak vesznek részt: Antalfy Gizike, Balázs Ferenczné, Benda Ilonka, Benedek Etelka, Bórczy Etta, Buchwald Juliska, Buday Ida, Brunhuber Mariska, Drescher Gizella, Edelmüller Mariska, Grosz Károlyné, Gyurkovits Marianne, Junga Margit, Khudy Aranka, Klein Terka, Kontz Margit, Leitner Berta, Leitner Paula, Lukinich Irén, Magyarai Ida, Magyarai Ilma, Neidenbach Ceczil, Rákóczy Ágnes, Réthfalvy Etelka, Scherhag Laura, Schmidt Mariska, Szeghő Sándorné, **Tiszti Christa**, **Tiszti Pálma**, Tóth Gizella, Török Vilma, Ubl Ilonka, Várnai Lajosné és Boros Justine. Adelmann Antal, Buja Sándor, Dietrich József, Gruber Ernő, Herold Alajos, Kmetykó János, Koller János, Korom József, Mudin István, Pataki János, Réthfalvy Gyula, ifj. Réthfalvy Jenő, Szébeni Jenő, Szikra Lánárt, Tajthy Jenő, Tarkó János, Tóth Béla, Varasitz István, Vinter János. *Schreyer Harry igazgató ur* vezetése mellett a következő urnők és urhölgyek működnek közre: Bayer-Bettelheim Ida, Basch Ida, Bach Stephanie, Csutak Valeria, Fürn-sinn Irén, Guttmann Ella, Hegyessy Gizella, Rerczeg Róza, Horváth Juliska, Joanovits Aranka, Korbuly Ilona, Krausz Samuné, Kwitschala Karolin, Meisztrovich Terka, Meisztrovich Ilonka, Pollák Terka, Prielle Kornélia, Ramor Lajosné, Rattkay Anna, Rattkay Margit, Seywarth Irma, Siebert Hermína, Strifler Erzsike, Schiffer Józsa, Schreyer Harriete, Schreyer Paula, Schwartz Eva, Schwartz Josefina, Schwartz Paula, Tóth Erzsike. *A zenekisérétnél* a következő urak működnek közre: Budits Adám, Budits Mátyás, Mayer Ede, Preisinger József, Scherhag Ernő, Szeghő Sándor, Dr. Vas Sándor és a katonai zenekar 8 tagja. A magánszólamok és karénekek kíséretét *Bokor Alajos, Schreyer Harry és Szeghő Sándor urak* vállalták el.

— **A berlini ut.** Berlinben *Ferencz József* király fogadtatására lázasan folynak az előkészületek. A főudvarmesteri hivatalban már számos fejedelmi vendég érkezését jelentették be. Jelen lesz a *szász király, Lipót* belga herceg, az összes német fejedelmek s a yorki herceg. Hogy az olasz trónörökös elutazik-e, eddig nincs megállapítva. A mennyiben a trónörökös nem menne Berlinbe, helyette az aostai herceg, vagy a turini gróf utazik el Berlinből táviratozzák: Május 5-én *Ferencz József* ki-

rály tiszteletére a jütterburgi lövőtéren nagy katonai diszlovészet lesz, a melyben több ezred vesz részt. Május 6-án, a német trónörökös nagykorúsítási ünnepélye után királyunk *Szögyény-Marich* nagykövetnél fog reggelizni. Itt fogadja a tisztelegésre jelentkezett magyar és osztrák küldöttséget.

— **A király az árvizkárosoltaknak.** A király a legutóbbi árvizek által kárt szenvedett Sopron-, Vas- és Pozsony vármegyei lakosok segélyezésére magánpénztárából nyolczvanezer koronát adományozott.

— **A Lónyay-pár utja.** Megirtuk, hogy a *Lónyay-párt* mily atyai szívelyességgel fogadta a pápa a tegnapi ünnepélyes audiencián. Érdekes volt a pápa megható beszéde, melyet *Stefánia*hoz intézett, a következőkép:

— Kemény megpróbáltatásokon keresztül ment szívnek az isten békét és örömeit rendel.

A grófnő könyvelt szemekkel mondott köszönetet a pápa vigasztaló szavaiért és reményét fejezte ki, hogy „egy óhajtott kívánsága teljesülésbe megy.” A pápa ezután megáldotta a grófi párt. Rómából Lónyaiék Griesbeutaztak, hova ma érkeznek meg. Itt fog találkozni *Stefánia* esküvője óta először leányával, *Erzsike* főhercegnővel. Lónyay gróf és neje a jövő hó elején *Párisba* utaznak, hol a kiállítást fogják megtekinteni.

— **Miniszeri döntés egy büntetésben.** Az aradi rendőrség *Farkas Ábrahám* zálogháztulajdonost az ékszer-üzletére kitett felírásért, mely a karácsonyi vásár alkalmából felhívja a közönség figyelmét, a meg nem engedett, s a közönség gyors vételre való csalogatására irányuló verseny czimén *100 frt pénzbírságra*, ennek meg nem fizetése esetén *10 napi elzárásra* ítélte. *Farkas Ábrahám* ügyét a kereskedelemügyi miniszter elé vitte, ki most érkezett ítéletében *öt a büntetés alól felmentette.* A miniszter indokolása szerint az által, hogy üzletének külső czége felett a „*Nagy Karácsonyi Vásár*” kifejezést használta, a tömeges és gyors vételre való ingerlés tényét el nem követte, annyival kevésbé, mivel a nehézményezett kifejezés alkalmazása által a karácsonyi ünnepek előtt amugy is vásárlási szándékban levő közönség vásárlási kedvének fokozására befolyással aligha birt.

— **A német császár Párisban.** Abból a körülményből kifolyólag, hogy *Hohenlohe* herceg ma Párisba érkezett, azt következtetik, hogy a német császár is ellátogat Párisba. Most beszélnek, hogy *Vilmos* császár a párisi utja alkalmával *Cleve* álnév alatt nyolcz napot tölt ott, mely idő alatt a kiállítást alaposan megtekintti.

— **Tisza — Tisza ellen.** A reformátusok mai konventjén érdekes jelenet játszódott le. *Tisza Kálmán* állást foglalt fia *Tisza István* ellen. *Tisza István* ugyanis azt a javaslatot kérte elfogadni, hogy a tőkesegítségnek szánt 6000 forintot ne adják ki, hanem tőkésítsék. A javaslat ellen szölt *Szilágyi Dezső* és *Tisza Kálmán*, kizsintén ellenezte fia propozícióját. A konvent azonban nagy többséggel elfogadta *Tisza István* indítványát.

— **Közgyűlési vonatok.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága értesíti a közönséget, hogy Arad vármegye közgyűlésére való tekintetből folyó évi április 29-én és 30-án a 104. számú személyvonat Brádig, április 30-án és május 1-én a 101. sz. vonat Brádról fog közlekedni.

— **Monarchiánk mozgósít.** A Montenegróban megjelenő *Onogost* című lap azt a szenzációs hírt közli, hogy *monarchiánk nagyszámú katonaságot gyűjt össze Dalmáciában, a montenegrói határ mentén.* Bizonyára lesz valami tévedés a montenegrói

lap e hírében. Ha nem tévedett, akkor pedig — kacsa az egész.

— **Halálozások.** Mint részvétellel értesülünk, *Róth Nándor* dr. kir. ítélőtáblai bíró, *mária-radnai* kir. járásbíró, ma délután fél 2 órakor váratlavlul elhunyt. A legszebb férfi korában megboldogult bíró husvét óta feküdt influenzában, mely a napokban tüdőgyuladással komplikálódott s a beteget pár nap alatt elvitte. Halálát özvegyén kívül leánya és két fia siratja. Temetése holnapután lesz. *Róth Nándort* csak a múlt évben nevezték ki járásbíróvá *Mária-Radnára*, hol a társadalom osztatlan szeretetét és becsülését bírta. Az elhunyt táblai bíró 1871-ben Aradon kezdette meg működését, mint alügyész. Ismét Temesvárra költözött át, hol a városhoz választották meg tiszti főügyésszé. Később Budapestre ment, hová kisegítő bírónak hívták meg a táblához. Majd a bajai járásbíroságot vezette, ott kapta meg a királyi ítélőtáblai bírói czímet is. Nemrég, mikor már *Mária-Radnán* volt járásbíró, sokat beszéltek róla egy rendelete révén, amelyben egy praecedensre hivatkozva, közzétette, hogy ajándékot nem szabad küldeni sem neki, sem alantasainak. Néhai atyja egykoron főorvosa volt aradmegyének, ő maga 50 évet élt.

Sulyos csapás érte *Páris* Lajos dr. aradi ügyvédet, kinek sógora, tót-bakai *Bakay Oszkár* hercegprimási uradalmi intéző, 42 éves korában *Zsigárdon* elhunyt. Az elhunyt temetése osztatlan részvétellel ment végbe, koporsóját volt tisztársai vitték át *Zsigádról Esztergomba.* A gyászjelentés így hangzik:

Alulírottak az összes rokonság nevében mélyen szomorodott szívvel jelentik, hogy Tót-bakai *Bakay Oszkár* hg. primási uradalmi intéző *Zsigárdon* f. hó 19-én 42 éves korában, boldog házasságának 13-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek felvétele után az Urban elhunyt. Hült teteme folyó hó 21-én *Zsigárdi* pusztán d. u. 4 órakor fog beszenteltetni és a folyó hó 22-én d. u. 4 órakor a karvai családi sírboltban elhelyeztetni. Az engesztelő Isteni tisztelet Karván folyó hó 23-án, *Zsigárdon* pedig folyó hó 25-én mindenkor d. e. 9 órakor fog az Úrnak bemutatni. *Zsigárdon*, 1900. évi április hó 19-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! özv. *Bakay Oszkár*né szül. *Mondrovich Anna* neje. *Bakay Böske*, *Bakay Boriska*, *Bakay Pannika*, *Bakay Margitka*, gyermekei. özv. *Bakay Imréné* anyja. *Bakay Dezső*, *Bakay Emma* férj *Koller Ödön*né, *Bakay Ilona* férj *Dr. Páris Lajos*né, testvérei. *Koller Ödön*, dr. *Páris Lajos*, sógorai.

— **A király unokája itthon.** *Seefried Ottó* báró nejevel, a ki tudvalevőleg királyunk unokája, tegnap óta egy nagyobb erdőbirtok megvétele végett *Hontmegyében* tartózkodik. Inkognitó érkezett oda *Budapest*en keresztül. *Ipoly-Pásztón Huszár Béla* földbirtokos fogata várta, melyen az előkelő pár a kasznári lakba hajtatott. Az *ipoly-pásztói* birtok, mely 4449 kat. hold kiterjedésű, a bárói párnak nagyon tetszik s azt valószínűleg meg is vásárolja. Ez esetben *Seefriedék* az év nagyobb részét a birtokon fogják tölteni.

— **A kecskeméti halálos párbaj.** Megirtuk, hogy *Bissingen* gróf és *Békássy* főhadnagy között történt halálos végű párbaj oka összeszó-lalkozás volt. Erre vonatkozólag *Kecskemétről* hiteles forrásból a következőket jelentik: *Csütörtökön* a czeglédi gyakorlóterén valami csekélységen *Bissingen* gróf és *Békássy* összekü-lönböztek. Szó-szót követett, mire a gróf, a ki különben nyugodt, mérsékelt természetű volt, éles szavakkal illette *Békássyt*, — *a legénység előtt*, úgy, hogy ez a gyakorlóteret *azonnal elhagyta*; két tisztársát pedig rögtön megbízta, hogy ügyét a gróffal szemben minél előbb intézzék el. Hogy ennek mi lett folytatása, ismeretes.

— **A májusi előléptetések.** Katonai körökben már türelmetlenül várják a „Verordnungsblatt” május elsei számát, mely az aktív tisz-

tek előléptetéséről ad hirt. Tudósítónk jelentése szerint a májusi előléptetések különösen a *katonaorvosi karra* lesznek kedvezők. Az előléptetéseket közli rendeleti lap e hó 29-én fog megjelenni.

— **Nemesség és névváltoztatás.** A király megengedte, hogy domonyi *Brüll* Ödön földbirtokos és gyáros, budapesti lakos, valamint Miksa és Ede kiskorú gyermekei családnevüket magyar nemességük és „domonyi” előnevük épségben tartása mellett, „Domonyi”-ra átváltoztathassák.

— **A népünnepélyek szezonja.** A *lövészegylet* folyamodott a városhoz, hogy a városligetet a megszabott négy napon kívül még négy napra engedhesse át népünnepélyek számára. Mint ismeretes egy évben csak négy napra van megengedve a liget elzárása s a lövészegylet most kérelmét a ligetbe vezetett villamvilágítás nagyköltségeivel indokolja. Eddig már négy népünnepély számára engedte át a lövészegylet a ligetet s most újabban a *kereskedők* köre és az *aradi kerékpár-klub* is rendez ilyen. Egyszóval az idén ugyancsak dominálnak a népünnepélyek.

— **Köburg hercegnő beteg.** Coburgból jelentik, hogy *Alexandrina* özvegy hercegné Nizában súlyosan megbetegedett. A hercegné orvosát táviratilag hívták a betegágyhoz.

— **Orgonavirág.** A tavaszi nap melege virágba borította a fákat. A barackfa és a cseresznye fehér virága már hulladozik is. És a hol széjjel hull az illatos mézes szirm, előtűnik az apró zöldszinű gyümölcs. Nyiladozóban van az orgona virág is. Lilaszinű, fehérszinű fürtjei pompáznak a magas bokrok sűrű lombozata között. És ha kél a szellő és megmozdul a bokor, felszakad a virágokból az édes illat. Az ibolya eloyilt s most az orgonavirág vonz. Fehérszinű, lilaszinű illatos virágát szeretettel tépegetik a puha, finom leánykezek.

— **Tengeralatti kábel.** A magyar és olasz kormány között — mint tudósítónk jelenti — tárgyalások folynak egy Fiume és Ancona közt fektetendő tengeralatti kábelre nézve.

— **A bodrog-olaszi tűz.** A bodrog-olaszi tűzvésznel, melyről a minap megemlékeztünk, részletes tudósításunk szerint 45 lakóház, 106 melléképület, sok szarvasmarha és sertés égett el. A kár 60 ezer korona. A leégett épületek között van a községháza és a jegyző irodája is, gróf *Lónyay* Elemér szép majorja egészen elpusztult. *Molnár* József háza oly rohamosan égett, hogy abban egy 18 éves leány *bennrekedt és meg is égett*, míg a többi családtagok megperzselődtek. A római katolikus templom menyezetével és belsejével megégett, harangjai pedig megolvadtak. Az épületek biztosítva voltak, de a nyomor máris oly nagy, hogy a szegény népnek alig van kenyere s a szabad ég alatt tanyázik.

— **A temesvári villamtelep eladása.** Temesvárról írja tudósítónk: A városi villamtelep eladására és a világítási szerződésnek 50 évre való megkötésére vonatkozó tárgyalások, melyek a tegnapi nap folyamán tartattak, nem vezettek eredményre. A légszusz-társulat képviselői, dr. *Peritz* és dr. *Teltscher* bécsi igazgatósági tagok ugyanis, hivatkozással az utolsó felévben bekövetkezett szén-válságra és a szénárak emelkedésére, kijelentették, hogy a múlt év végén megtartott szóbeli tárgyalások alapján a városi világítási bizottság részéről szövegezett szerződési tervezetet nem fogadják el. Különsen azon pontozatok ellen tettek kifogást, melyek a világítási telepeknek 20 év után a város részéről való megváltására vonatkoznak. Minthogy a társulat képviselői e tekintetben minden engedményt megtagadtak s a városi villamvilágítási bizottság közvetítő javaslatait visszautasították, ezen kérdésre nézve meg egyezés nem jött létre, s ennél fogva a világítási bizottság elhatározta, hogy eljárásáról a városi törvényhatósági bizottságnak fog jelentést tenni. E szerint a törvényhatósági bizottság elhatározásától függ, hogy a tárgyalások újból

felvétessenek, vagy befejezetteknek tekintessenek-e.

— **Kórházi orvosok sztrájkja.** Krakóból táviratozzák, hogy az ottani kórház másodorvosai tegnap este ülést tartottak, a sztrájk megkezdésére vonatkozólag. Elhatározták, hogy miután fizetésemelés iránti kérvényüket elutasították, május elsején megkezdik a sztrájkot.

— **Kilencszeres betörő.** Aradi rendőrség kilencz rendbeli padlás-betörés tettesét derítette ki és tartóztatta le. A betörő *Rentz* György napszámos, ki 100—120 korona áru ágyneműt lopott össze.

— **Fegyházra ítélt kereskedő.** *Dugics* János szerb származású fehértemplomi kereskedő az üzleti árukat a múlt évben több ezer forintra biztosította, azután az üzletet egy éjjel fölgyújtotta. A fehértemplomi törvényszék ma másodszor tárgyalta az ügyet és a gyújtogató kereskedőt *tizenkét évi fegyházra* ítélte.

— **Bánya-vásárlás.** Mint egy miskolci távirat jelenti, a brüsszeli konzorcium több gömörmegei magnésitbányát vett meg.

— **Szinigazgatók figyelmébe.** Az alábbi történetet — melyről a bécsi irodalmi világban most annyit beszélnek — ajánljuk figyelmébe a szinigazgatóknak, akik — mint mondják — nem szoktak ujságot olvasni. Egy fiatal költő darabot írt, melyet a Burg-színháznak nyújtott be. A darab egy felvonásos és rövid félóra alatt lemorzsolható. De a Burg-színházban mindent alaposan csinálnak. Oly alaposan, hogy a darab szerzője heteken keresztül azt sem tudta, vajjon egyáltalán megérkezett-e darabja a színház igazgatóságához. Műve ez alatt könyvalakban is megjelent és szép nyelvezete, kedves tárgya révén rövidesen feltűnést keltett. A Volkstheaterban hire ment ennek és miután ez a színház nem oly „alapos” mint a Burg, mindjárt el is fogadta a darabot előadásra és ezt az összes lapokban meg is írták. Ezután a darab szerzője meghívást kapott a Burg-színház igazgatójától, hogy irodájában látogassa meg. Az író nagy kíváncsian oda megy, az igazgató szívélyesen fogadja és szól:

— Elolvastam darabját és örömmel jelentem, hogy elfogadását kilátásba helyezhetem.

Az író meglepetten néz az igazgatóra, aztán hangos nevetésben tör ki.

— De igazgató ur, darabomat három héttel ezelőt a „Volkstheater” már elfogadta előadásra. Hol él ön, hogy erről mit sem tud.

Méltóságosan felel az igazgató.

— En nem olvasok lapokat!

Szerencsés igazgató, szerencsés színház. A fiatal író neve *Schönher* Károly, darabjának címe: *A képfaragók.*

— **Angol-bur háború a Vérmezőn.** A budapesti Vérmezőn kis iskolásfiúk angol-bur háborúsdit játszottak. Ez alkalommal *Tóth* Árpád fővárosi nyugalmazott tanító *Józi* nevű fiának, aki vesztére az angol csapatához állt be, egy a Vérmezőn is jól lövő bur nyilával a szemébe lőtt. A szerencsétlenül járt kis angliust a kórházba kellett szállítani, hol már két hónapja ápolják. A szegény nyugalmazott tanító nem bírva a gyógykezelési költségeket fizetni, ma a tancshoz folyamodott segélyért.

— **A bőrfarkas gyógyítása.** *Lang* Ede dr. bécsi egyetemi tanár nevezetes találmányáról sürgönyöznek. A tanár feltalálta a *bőrfarkas* (lupus) betegség gyógyítását bőrplántálás útján. *Lang* a gyógyult betegeit ma bemutatta *Körber* miniszterelnöknek és *Boem-Bawerk* miniszternek. Eljárását a párisi kongresszuson fogja ismertetni. *Lang* tanár, ki e világraszóló találmánnyal nagy szolgálatot tett az emberiségnek, 59 éves, *Magyarországból*, Trencsénből származik, szegény szülőktől. Nagykőrösön és Budapesten gimnáziumot végzett. 1865-ben avatták a bécsi egyetemen doktorá.

— **A kétnejű gróf.** A londoni előkelő világnak ismét szenzációja van. *Russel* grófról és nejeről szól az érdekes történet. A gróf egy esztendővel ezelőtt elhagyta feleségét és Amerikába ment. Elutazása előtt válni akart nejé-

től, de a törvényszék nem választotta el a házaseleket. A grófnő boszút állt férjén és az orfeum deszkáira lépett. Jelenleg a Tivoli-színház tagja. Előkelő angol lapok a napokban azt a hirt közölték, hogy *Russel* gróf az Egyesült Államokban oltárhoz vezette *Cooke* Mollyt egy coumbernauldai polgár csinos leányát. A grófnét nagyon meglepte a hír, mely azt jelentette, hogy férje bigámiát követett el és annyira felizgatta magát, hogy ágba dőlt és nem léphetett fel az nap a Tivoliban.

— **A Duna halottjai.** Ma reggel három holttestet fogtak ki Budapesten a Dunából. A *Ferencz* József-rakparton egy 25 évesnek látszó férfi holttestét vetette ki a víz, a felsőrakparton pedig egy körülbelül 40 éves férfinak már oszlásnak indult holttestét fogták ki. Személyazonosságuk nem volt még megállapítható. Mindkettőt a rákoskereszturi ujtemető halottsházába vitték. Reggel 7 órakor az esztergomi vasuti hidnál a felsziget budai oldalán egy fiatal ember holttestét fogták ki. A rendőrség a nála talált iratokból megállapította, hogy a szerencsétlent *Starck* Ferencznek hívják, 17 éves nyomdász inas, a ki a múlt héten tünt el lakásáról, a hol levelet hagyott, a melyben azt írta, hogy roménytelen szerelme kergeti a hullámsírba.

— **Öngyilkys mérnök.** *Adler* József 37 éves mérnök, ki néhány év előtt telepedett le Budapesten, ma éjjel 11 órakor megmérgezte magát. *Adler* nős ember, több gyermek atyja s nem élt kedvezőtlen anyagi viszonyok között. Hogy mi érlelte meg benne az öngyilkosság szándékát, azt hozzátartozói csak sejtik. *Adler* egy év óta betegeskedett és az orvosok azt mondták, hogy nem valószínű, hogy bajából teljesen felépül. Sem felesége, sem gyermekei nem sejtették, hogy *Adler* micsoda sötét szándékot forgat elméjében. *Adler* este féltizenegy órakor visszavonult hálószobájába és fölragott karjába morfiumot fecskendezett be. Negyed óra múlva, mikor neje a szobába jött, *Adler* ott feküdt a padlón, halotthalványan, mozdulatlanul. A megrémült asszony nagy lármát csapott, behívta a cselédeket, szomszédokat, akik hasztalanul próbálták élesíteni az öngyilkost. Végre megérkeztek a mentők, akik megállapították, hogy *Adler*ben még van élet. Az ön gyilkos mérnököt most a Rókusban ápolják.

— **Ebmarás.** A újabb időben ismét sűrűn fordulnak elő az ebmarások Aradon. Ma *Steiner* Dávid 12 éves fiut harapta meg egy kutya.

— **A megköszönt halálos ítélet.** Különből jelentik, hogy ott két napi tárgyalás után a 22 éves *Wiegand* nevű kereskedőt az esküdtszék halálra ítélte. *Wiegand* múlt év októberében betörést kísérelt meg. Midőn e tette alkalmával megcsípték, lelőtt egy 75 esztendőszeszonyt és a korcsmárosnét meg akarta gyilkolni. A gyilkos az ítéletet közönyösen hallgatta meg és az esküdteknek hálás köszönetét nyilvánította, hogy halálra ítélte.

— **Öngyilkos jegyző.** *Vog* Béla jegyző, mint Sátoraljaujhelyről telegrafálják, ma agyonlőtte magát.

— **A tüdővész kongresszusa.** Nápolyból jelentik, hogy az olasz király és királyné *Pelleux* miniszter és *Bacelli* kíséretében az antituberkulózis kongresszus megnyitására ide érkeztek. A királyi párt a *nápolyi* herceg és *Gemia* hercege fogadták.

— **A hamispénzes olasz.** Az Aradon járt *Gorica* Salvatore üzelmel a hamis bankjegyekkel mindinkább napfényre kerülnek. Újabban a bécsi államrendőrség értesítette a temesvári főkapitányságot, hogy a furfangos olasz három év előtt a császárvárosban is szerepelt, a meny nyiben több banküzletben sikerült hamis olasz 500 lírás bankjegyeket beváltania.

— **Toll Jancsi** budapesti nagyhirű kisbögös 14 éves fiával és 4 testvérel ma, csütörtökön és a következő napokon a Fehér Kerest szálloda díszes téli kerthelyiségében

= Nyomtatványokban =

ha **izlést** keres és **pontos időben** kíván hozzájutni és főleg súlyt fektet **jutányos árakra**, úgy tegyen megrendelést

az

Aradi nyomda részvénytársaságnál

melynek a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett

könyvkötészeti osztálya

könyv- és hangjegy bekötéseket olcsó árban vállal és különösen disz- munkák elkészítésében remekel.

Pontosság.

Diszkrét izlés.

Tartós munka.

Mindamellett
olcsó árak!

Szóval: teljes megelégedés, úgy hogy ismerőseinek is melegen ajánlhatja.

Nyilvános köszönet egy kiváló szepítőszernek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által fel-talált **Ibolya-crème** kitünő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fo-gadja örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szepülőmet és májfoltokat, egyuttal biz-tositom, hogy széles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5. Kitünő tisztelettel **Marsitzky Adél.**

Szeplő, májfolt, bíbros bőrvörösséget és mindennemű arcztiáztatianságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-téle**

IBOLYA-CRÉME

ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya puder fe-hér, rózsza és krém azinben 60 kr.

Hajós-féle- **IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérilitom és rózsza színében tündöklő varázsos szint kölcsönöz. 1 Üveg 50 kr.

Óvakodjunk értéktelen hamiltásoktól!

Ibolya-crémem csinos gömbölyű kék dobozban van és törvé-nyes védjeggyel van ellátva. Kapható a készítő és feltalálónál

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára és gyógyvegyészeti labororiumában

ARAD, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben.

Csődtömeg-eladás.

Vb. Blau Mór és fiai soborsini bej. czég csődválasztmányá-nak 1900. évi április 13-án II/2. szám alatt kelt határozatánál fogva a csődtömegbe leltározott és Soborsinban, a vb. czég üz-leti és raktári helyiségeiben elhelyezett, a csődleltárba 1—902, 911—915, 925—1097. és 1115—1142. tételszámok alatt fel-vett, 8265 korona 39 fillér becsértékű bolti áruk, valamint a csődleltárba 903—905, 916—924. és 1098—1114. tételszámok alatt felvett, 1847 korona becsértékű bolt-, raktár- és pékmü-hely berendezési tárgyakkól álló ingóságok ajánlati árverés ut-ján a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

Az ajánlatok külön a bolti árukra és külön a berendezési tárgyakra, vagy mindkét nemű ingókra együttesen tehetők s azok szabályszerűen kiállítva, lezárva s a becsérték 10%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátva **1900. évi május 7-ének déli 12 órájáig** alulirt csődtömeggondnoknál (Arad, József-főherczeg-ut 8. sz.) nyújthatók be s **ugyanaz nap délután 4 órakor** fognak a választmány által dr. Mandl Vilmos csődválasztmányi elnök ur ügyvédi irodájában (Arad, Salacz Gyula-utca 3. sz.) felbontatni, mikor is **az árverés szóbe-lileg folytatattatni fog.** A vevő tartozik 48 óra alatt a vételárat lefizetni s a megvett ingókat Soborsinban, alulirt tömeggondnoktól átvenni, azokat saját költségén és veszélyére elszállíttatni, valamint a vételi ügylet után kiszabandó illeté-ket viselni.

A választmány a leltárba felvett ingók mennyiségeért és minőségéért nem szavatol s fentartja magának a jogot, hogy esetleg a legkedvezőbb ajánlatot se fogadhassa el, hanem újabb ajánlatot hirdethessen, vagy a csődtömegnek más módon való értékesítését határozhassa el.

A csődleltár naponkint d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig alulirt tömeggondnok irodájában tekinthető meg, az eladandó ingók pedig tömeggondnok közbejöttével Soborsinban a helyszi-nén f. évi április 23-án, 26-án, május 2-án és 5-én szemlélhet-ők meg.

Aradon, 1900. évi április 21-én.

Dr. Parecz Béla,
ügyvéd,

mint vb. Blau Mór és fiai soborsini bej. czég csődtömeggondnoka.

Borosjenői járás főszoigabirójától.

1924—1900.

Pályázat.

Értesitem a pályázni kivá-nókat, hogy 1291—900. sz. intézkedéssel május hó 2-ára hirdetett esermői körállatorvosi választás közbejött akadályok miatt május hó 20-án fog meg-tartatni.

Borosjenőn, 1900. április 23.

Borsos,
főszoigabiró.

1491.

129—1900. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az alsó Maros mentén fekvő a vámháztól a kis vágóhidig ve-zető ut és az Uvár-téren átvonuló közlekedési vonal között 1000 □-öl

területű falerakó helynek f. évi május hó 1-től 3 évre való bérbe-adása iránt folyó évi április hó 30-án d. e. 10 órakor árverést tart Kikiáltási-ár: négyszög öln-kint 70 fillér.

Bánatpénzzel leteendő a kikiál-tási-ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezartán a szóbeli árverés megkezdése előtt nyujtandók be s csak akkor vétet-nek figyelembe, ha azokhoz a bá-natpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és el-fogadja.

Az árverési feltételek a gazda-sági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1900. évi április hó 23-án tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

A ki új ablakot készíttetni

akar, ne mulassza el megtekinteni vagy érdeklődni a

Czeiler-féle szab. bej. * * *

* * * fa-rollós ablak iránt,

a melynek rolló-szerkezete és ablak-tokja eddigelé a legtökéletesebb. Körös-körül teljesen megfekszik, sötétén s ugyszólván légmentesen zár. Kivülről való behatolhatás ellen 3-szoros biztonsági (felül önmű-ködő) záró készülékkel bir, tehát kivülről ki nem nyitható fel sem totható mint másfajta ablak-rollók. Tökéletes és biztos zárása folytán **helyettesíti a szokásos spalettáblá-kat. Ellentáll télen hidegnek, nyáron me-legnek. Szilárdan befalazható.** Az ablak szer-kezete olyan, hogy azon a **külső levegő, por nem hatolhat be,** mint az más fajta fa-rollós ablakoknál eddig tapasztalható volt.

A rolló könnyen kezelhető, soha le nem zuhan vigyázat-lanság következtében, s bekapcsolás nélkül is megáll bármely magasságban.

Első rendű anyag, kitünő munka.

Az ablak minta látható!

Ifj. Czeiler Istvánnál

Aradon, Széchenyi-utca 3. sz. a.

Régi rollók javítása — bármely gyártmány.

Kész ajtók, ablakok, padozat és parketták **olcsó árban kaphatók!** **Jutányos árak!**

Nincs többé

veszélyes ablaktisztítás

azon házakba melyekben a

Czeiler-féle „Olga“ ablaktisztító készüléket

használják.

Nem kell létrára, székre felmászni, sem az ablakon kihajolni.

A padozaton állva lehet bármily magas ablakot kívül úgy, mint belől kényelmesen megtisztítani.

Egy darab ára 4 korona (2 forint)

Kapható egyedül a feltalálónál:

Ifj. Czeiler Istvánnál Aradon,

Széchenyi-utca 3. sz.

Ugyanitt igen praktikus **összecsukható létrák** per fmtr 2 koronáért és igen praktikus **összecsukható gyermek-closettek** ejjelivel együtt 6 korona leszállított árért kaphatók.

Telephon 150.

NEUMANN

férfi-, fiu-
és gyermekruha telepe
ARAD,

a „Fehér Kereszt“ szálloda mellett.

Szabott árak!

Mérték szerinti megrendelések
pontosan eszközöltetnek.

GYOROKON,

a Fő-tér közelében,

Magyar-utca 104. sz.

ház

a hozzátartozó szőlős-
kerttel együtt

eladó.

Bővebbet Szabó József tu-
lajdonosnál Gyorok. 1492

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém b. vevőimnek
szives tudomására hozni, hogy

**katona-
és polgári szabó
üzletemet**

Salacz-utca

Solymos Testvérek urak

házába

helyeztem át.

KOLARITS NÁNDOR

utóda

1462

Zárits Miklós.

Idény május 1-ől szeptember végéig.

Javallatok: a **gégész-, légző- és emésztési szervek betegségei.** Ellenjavallat: **asz-
kór.** Gyógyeszközök: alkali muriat. források u. m. **Constantin és Emma forrás,** alkali
muriat. vasas víz: **János forrás.** (tisztá szén-savas aczélvíz. **Kolos-forrás,** savó, tej
(száraz takarmányozás) **kefir,** **lépő-inhalatio,** **fenyőtű-gőz inhalatio** (mindkettő
egy-egy kabinokban).

Gleichenberg gyógyhely

respiráló készülék, pneumat. kamarák, édes ásványvíz és pezsgő caloriza-
tor fürdők, fenyőtű és aczélfürdők. Nagy vízgyógyintézet, talaj-kúra. Enyhe,
nedves-meleg, pormentes és szélmentes levegő, erdős dombvidék. Tenger-
szin feletti magasság 300 méter. Felvilágosítás és prospektus ingyen. Lakás és kocsik megrendelhető
a gleichenbergi fürdőigazgatóságnál.

Főnyeremény kedvező esetben: **Egy millió.**

VI. sorsjáték **1. osztályára**

érvényes

* Osztálysorsjegyek *

nálunk rendkívüli nagy számválasztékban kaphatók.

1. osztály főnyereménye: 60,000 Korona.

Huzás már 1900. május 17. és 18-án.

$\frac{1}{8}$ kor. $\frac{1}{4}$ kor. $\frac{1}{2}$ kor. $\frac{1}{1}$ kor.

Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlete

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítója

ARADON, „Fehér Kereszt“ szálloda épület,

VÁROSI ÉS MEGYEI TELEFON: 100 SZÁM.

Osztálysorsjegyek kaphatók továbbá: **Hammerschlag Lipót** (Andrássy-
tér), **Husserl M.** (Atzél Péter-utca), **Rothstein Móz** (Szabadság-tér)
és **Hegyesy Ferencz** (Templom-utca) alélárusítóinknál.

Eladó

rőfösárú

üzlet

ARADON,

Forray-utca 8. sz.

Jegyzői és anyakönyvi

ügyekben jártas

írnok

Kurtakér (Aradm.)

jegyzői irodájában, havi 30 ko-
rona fizetés, mosás és ágnye-
mün kívül teljes ellátás mel-
lett, azonnal

alkalmazást nyerhet.

Lakása az irodában lesz.
Román nyelv bírása szükséges.

1479

Kurtakér község előljárósága

STERNM.A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női felöltők

áruháza

Aradon, Andrassy-tér.